HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a noua)

2 octombrie 2024*

„Funcție publică – Agenți contractuali – Procedură disciplinară – Sancțiune disciplinară – Rezilierea contractului fără preaviz – Anchetă a OLAF – Rambursarea cheltuielilor medicale – Articolul 266 TFUE – Decizie adoptată în executarea unei hotărâri a Tribunalului – Măsuri pe care le presupune executarea unei hotărâri de anulare – Autoritate de lucru judecat – Viciu de procedură – Articolul 12 din anexa IX la statut – Consultarea comisiei de disciplină – Dreptul la apărare – Răspundere – Prejudiciu material și moral”

În cauza T-669/22,

IP, reprezentat de J. Martins, avocat,

reclamant,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de M. Brauhoff, în calitate de agent,

pârâtă,

TRIBUNALUL (Camera a noua),

compus din domnul L. Truchot (raportor), președinte, domnul H. Kanninen și doamna R. Frendo, judecători,

grefier: domnul V. Di Bucci,

având în vedere faza scrisă a procedurii,

având în vedere că niciuna dintre părți nu a formulat, în termen de trei săptămâni de la notificarea închiderii fazei scrise a procedurii, o cerere de organizare a unei ședințe și întrucât a decis, în temeiul articolului 106 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, să se pronunțe fără parcurgerea fazei orale a procedurii,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: portugheza.

Hotărâre [1]

1 Prin acțiunea întemeiată pe articolul 270 TFUE, reclamantul, IP, solicită, pe de o parte, anularea deciziei Comisiei Europene din 18 ianuarie 2022 prin care i s-a aplicat sancțiunea disciplinară a rezilierii contractului de muncă fără preaviz (denumită în continuare „decizia atacată”) și, pe de altă parte, repararea prejudiciilor pe care le-ar fi suferit ca urmare a acestei decizii.

I. Istoricul cauzei

[*omissis*]

C. Cu privire la hotărârea inițială

13 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 21 februarie 2020, reclamantul a formulat o acțiune în anularea deciziei din 21 august 2019.

14 Prin Hotărârea din 6 octombrie 2021, IP/Comisia (T-121/20, denumită în continuare „hotărârea inițială”, EU:T:2021:665), Tribunalul a anulat această decizie după ce a admis al șaselea motiv invocat de reclamant, întemeiat pe încălcarea articolului 10 litera (h) din anexa IX la statut, referitor la luarea în considerare, pentru a stabili gravitatea abaterii și pentru a decide cu privire la sancțiunea disciplinară care trebuie aplicată reclamantului, „a unor abateri sau comportamente culpabile repetate”, fără a examina celelalte motive.

15 În acest sens, Tribunalul a considerat că articolul 26 din statut prevede un ansamblu de garanții care urmăresc să protejeze funcționarul evitând ca deciziile adoptate de administrație și care afectează situația sa administrativă să se întemeieze pe fapte a căror existență rezultă din documente care nu sunt incluse în dosarul său personal. El a statuat astfel că, având în vedere rolul esențial al dosarului personal în materie de protecție și de informare a funcționarului, o decizie de aplicare a unei sancțiuni, chiar dacă a fost depusă anterior la dosarul personal al unui funcționar, nu îi poate fi opusă acestuia sau nu poate fi invocată împotriva sa atunci când din dosarul menționat a fost eliminată orice referire la această decizie.

16 Tribunalul a adăugat că dreptul conferit administrației de a se întemeia pe o decizie de aplicare a unei sancțiuni care a fost eliminată din dosarul personal al unui funcționar pentru a reține existența unor abateri comise în trecut în sensul articolului 10 din anexa IX la statut ar lipsi de efect util, din acest punct de vedere, articolul 27 din anexă.

17 Tribunalul a dedus de aici că decizia din 21 august 2019 a încălcat drepturile pe care statutul le garantează funcționarilor, prin faptul că s-a întemeiat, cu titlu de abatere comisă în trecut, pe o sancțiune disciplinară cu privire la care a fost eliminată orice referire din dosarul personal al funcționarului în cauză, după ce a fost admisă cererea de eliminare a decizii de sancționare din dosarul menționat introdusă de reclamant în temeiul dispozițiilor articolului 27 din anexa IX la statut.

[1] Sunt redate numai punctele din prezenta hotărâre a căror publicare este considerată utilă de către Tribunal.

D. Cu privire la reluarea procedurii disciplinare în urma hotărârii inițiale și a procedurii precontencioase

18 În vederea executării hotărârii inițiale, AAIC tripartită compusă din directoarea generală a Direcției Generale Resurse Umane și Securitate, din directorul general al Direcției Generale Afaceri Economice și Financiare și din directorul general adjunct al Direcției Generale Politică Regională (denumită în continuare „AAIC tripartită”) l-a convocat pe reclamant la o nouă audiere.

19 La 3 decembrie 2021, audierea a avut loc prin videoconferință. La această audiere, reclamantul a fost reprezentat de avocatul său.

20 La 18 ianuarie 2022, AAIC tripartită a adoptat decizia atacată, prin care i-a aplicat reclamantului sancțiunea disciplinară a rezilierii contractului de muncă fără preaviz.

21 În decizia atacată, AAIC tripartită a arătat că se reproșează reclamantului că a depus la PMO două cereri de rambursare a unor cheltuieli medicale ce nu corespundeau cu sumele plătite în realitate sau cu îngrijirile primite (punctul 16 din decizia atacată). Ea a calificat aceste fapte drept „tentativă de fraudă la bugetul Uniunii Europene”, ceea ce constituia, în opinia sa, o abatere deosebit de gravă (punctul 41 din decizia atacată). În sfârșit, ea a stabilit sancțiunea care trebuia adoptată în raport cu criteriile definite la articolul 10 din anexa IX la statut (punctele 39-52 din decizia atacată).

[*omissis*]

II. Concluziile părților

22 Reclamantul solicită Tribunalului:

– anularea deciziei în litigiu și a deciziei de respingere a reclamației;

– obligarea Comisiei la plata unei despăgubiri al cărei cuantum este lăsat la aprecierea Tribunalului;

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

23 Comisia solicită Tribunalului:

– respingerea acțiunii;

– obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată.

III. În drept

A. Cu privire la concluziile în anulare

[*omissis*]

3. Cu privire la fond

[*omissis*]

a) Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea autorității de lucru judecat, a principiilor bunei administrări, protecției încrederii legitime și ne bis in idem *prevăzute la articolul 50 din cartă, a obligației de solicitudine, precum și a obligației de motivare*

[*omissis*]

2) Cu privire la încălcarea autorității de lucru judecat, a principiului protecției încrederii legitime și a principiului ne bis in idem

[*omissis*]

i) Cu privire la încălcarea autorității de lucru judecat

53 Trebuie arătat că reclamantul susține că eroarea de drept care a justificat anularea deciziei din 21 august 2019 prin hotărârea inițială implica anularea întregii proceduri disciplinare. Astfel, el arată în esență că AAIC tripartită a încălcat autoritatea de lucru judecat a hotărârii inițiale prin faptul că a reluat procedura disciplinară întemeindu-se pe aceleași fapte și motive precum procedura disciplinară care a condus la adoptarea deciziei din 21 august 2019. Comisia ar fi săvârșit o eroare de drept în executarea hotărârii inițiale prin faptul că a interpretat-o în sensul că procedura disciplinară putea fi reluată, deși o asemenea reluare ar fi fost imposibilă în lipsa unui nou element de fapt.

54 Comisia contestă argumentația reclamantului.

55 Cu titlu preliminar, trebuie observat că chestiunea dacă întreaga procedură sau numai o parte a acesteia a fost afectată de nelegalitatea care a condus la anularea deciziei din 21 august 2019 este independentă de chestiunea pe care se întemeiază prezentul aspect al primului motiv și care constă în a stabili dacă procedura disciplinară putea fi reluată. Întrucât examinarea celui de al doilea motiv, întemeiat pe lipsa unei noi consultări a comisiei de disciplină, va implica să se stabilească din ce stadiu ar putea să fie reluată procedura disciplinară, presupunând că ea poate fi reluată, examinarea respectivă va permite să se răspundă la prima dintre aceste chestiuni. Astfel, aceasta va fi examinată în cadrul acelui motiv.

56 Potrivit unei jurisprudențe constante, hotărârile de anulare pronunțate de instanțele Uniunii se bucură, din momentul în care au devenit definitive, de autoritate absolută de lucru judecat. Aceasta privește nu doar dispozitivul hotărârii de anulare, ci și motivele care constituie temeiul necesar al dispozitivului și care, din acest motiv, nu pot fi disociate de acesta (a se vedea Hotărârea din 29 noiembrie 2018, National Iranian Tanker Company/Consiliul, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punctul 42 și jurisprudența citată, Hotărârea din 13 decembrie 2018, Kakol/Comisia, T-641/16 RENV și T-137/17, nepublicată, EU:T:2018:958, punctul 74).

57 Autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri nu privește însă decât aspectele de fapt și de drept care au fost în mod efectiv sau necesar soluționate (a se vedea Hotărârea din 13 decembrie 2018, Kakol/Comisia, T-641/16 RENV și T-137/17, nepublicată, EU:T:2018:958, punctul 74 și jurisprudența citată).

58 În cazul în care Tribunalul anulează un act al unei instituții, aceasta din urmă este obligată, în temeiul articolului 266 primul paragraf TFUE, să ia măsurile pe care le presupune executarea hotărârii Tribunalului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 septembrie 2020, Comisia și Consiliul/Carreras Sequeros și alții, C-119/19 P și C-126/19 P, EU:C:2020:676, punctul 56).

59 Articolul 266 TFUE nu precizează însă natura măsurilor care trebuie luate de instituția în cauză în vederea unei asemenea executări, astfel încât revine acestei instituții sarcina de a le identifica (a se vedea Hotărârea din 8 septembrie 2020, Comisia și Consiliul/Carreras Sequeros și alții, C-119/19 P și C-126/19 P, EU:C:2020:676, punctul 57 și jurisprudența citată).

60 Pentru a se conforma obligației pe care o impune articolul 266 TFUE, revine, așadar, instituției emitente a unui act anulat de instanța Uniunii sarcina de a stabili măsurile care sunt necesare pentru executarea hotărârii de anulare exercitând puterea de apreciere de care dispune în acest scop cu respectarea dispozițiilor aplicabile ale dreptului Uniunii, precum și a dispozitivului și a motivelor hotărârii pe care este obligată să o execute. În special, instituția este obligată să respecte nu doar dispozitivul hotărârii, ci și motivele pe baza cărora a fost pronunțat și care constituie temeiul necesar al hotărârii, în sensul că sunt indispensabile pentru a determina sensul exact a ceea ce s-a hotărât în dispozitiv. Aceste motive sunt, de fapt, cele care relevă cauzele exacte ale nelegalității constatate în dispozitiv și pe care instituția vizată trebuie să le ia în considerare atunci când înlocuiește actul anulat (a se vedea Hotărârea din 10 noiembrie 2021, Di Bernardo/Comisia, T-41/20, nepublicată, EU:T:2021:778, punctul 61 și jurisprudența citată).

61 În plus, articolul 266 TFUE nu obligă instituția emitentă a actului anulat decât în limitele a ceea ce este necesar pentru a asigura executarea hotărârii de anulare (a se vedea Hotărârea din 8 septembrie 2020, Comisia și Consiliul/Carreras Sequeros și alții, C-119/19 P și C-126/19 P, EU:C:2020:676, punctul 57 și jurisprudența citată).

62 În speță, în hotărârea inițială, Tribunalul a statuat că AAIC tripartită a săvârșit o eroare de drept atunci când s-a întemeiat, în decizia din 21 august 2019, cu titlu de abatere comisă în trecut, pe o mustrare aplicată reclamantului anterior faptelor care au făcut obiectul deciziei menționate, în condițiile în care acestuia îi fusese admisă cererea de eliminare a oricărei referiri la această sancțiune din dosarul personal. Tribunalul a statuat că această eroare de drept a determinat AAIC tripartită să ia în considerare în mod nelegal respectiva sancțiune ca circumstanță agravantă în temeiul criteriului abaterilor repetate, prevăzut la articolul 10 litera (h) din anexa IX la statut, împrejurare care a jucat un rol decisiv în alegerea sancțiunii reținute. Astfel, Tribunalul a considerat că eroarea de drept în discuție era de natură să conducă la anularea deciziei din 21 august 2019.

63 Din hotărârea inițială reiese că Tribunalul a anulat decizia din 21 august 2019 din cauza unei erori de drept caracterizate prin luarea în considerare de către AAIC tripartită, cu titlu de abateri comise în trecut, a unor fapte anterioare faptelor imputate, care au devenit cunoscute dintr-un document care figura în dosarul personal al reclamantului, în condițiile în care nu ar fi trebuit să se întâmple aceasta. Luarea în considerare a acestor fapte a influențat alegerea de către această autoritate a sancțiunii aplicate reclamantului. Tribunalul nu s-a pronunțat, în schimb, cu privire la materialitatea faptelor reproșate reclamantului care au făcut obiectul celor două sancțiuni disciplinare succesive, nici cu privire la legalitatea celorlalte motive ale acestei decizii.

64 Astfel, Tribunalul a constatat numai nelegalitatea motivelor deciziei menționate în măsura în care Comisia s-a întemeiat pe criteriul abaterilor repetate.

65 Rezultă că dispozitivul acestei hotărâri și motivele ce constituie susținerea sa necesară, care au autoritate de lucru judecat, nu se opuneau reluării procedurii disciplinare și aplicării unei noi sancțiuni pe baza faptelor reproșate care nu au fost repuse în discuție prin aceeași hotărâre.

66 Cu toate acestea, în cazul adoptării unei noi decizii, hotărârea inițială impunea ca AAIC tripartită să nu se întemeieze pe aceleași motive, amintite la punctul 63 de mai sus, prin care a reținut criteriul abaterilor repetate.

67 Or, din decizia atacată nu rezultă că AAIC tripartită s-a întemeiat pe asemenea motive. Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 21 de mai sus, în decizia atacată, aceasta a indicat că se reproșa reclamantului că a depus la PMO două cereri de rambursare a unor cheltuieli medicale ce nu corespundeau cu sumele plătite în realitate sau cu îngrijirile primite. Ea a calificat aceste fapte drept „tentativă de fraudă la bugetul Uniunii Europene”, ceea ce constituia, în opinia sa, o abatere deosebit de gravă. În sfârșit, aceasta a stabilit sancțiunea care trebuia să fie adoptată în raport cu criteriile definite la articolul 10 din anexa IX la statut, înlăturând în mod explicit luarea în considerare a criteriului abaterilor repetate și întemeindu-se pentru a proceda astfel pe faptul că decizia din 19 noiembrie 2010 nu mai figura în dosarul personal al reclamantului.

68 Astfel, AAIC tripartită nu a ținut seama de sancțiunea disciplinară a mustrării aplicată reclamantului anterior faptelor reproșate.

69 Prin urmare, se poate constata că, prin reluarea procedurii disciplinare, AAIC tripartită nu a încălcat autoritatea de lucru judecat de care se bucură hotărârea inițială. În consecință, trebuie să fie respinsă critica reclamantului întemeiată pe nerespectarea de către AAIC tripartită a hotărârii inițiale.

[*omissis*]

b) Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe lipsa unei noi consultări a comisiei de disciplină

93 Prin intermediul celui de al doilea motiv, reclamantul reproșează Comisiei că nu a sesizat comisia de disciplină prin transmiterea unui nou raport în urma pronunțării hotărârii inițiale și a reluării procedurii disciplinare îndreptate împotriva sa. Prin faptul că a adoptat decizia atacată în temeiul avizului adoptat de comisia de disciplină la 27 aprilie 2018 și care lua în considerare decizia din 19 noiembrie 2010 prin care i-a fost aplicată o mustrare, decizie care ar fi nulă, AAIC tripartită ar fi executat în mod necorespunzător hotărârea inițială și ar fi încălcat mai multe dispoziții ale cartei și ale Tratatului UE.

94 Cu titlu subsidiar, reclamantul susține în esență că, presupunând că AAIC tripartită ar fi decis să redeschidă procedura disciplinară în cauză în temeiul articolului 11 din anexa IX la statut, care nu impune consultarea acestui organ, ea nu avea totuși posibilitatea de a-i aplica sancțiunea rezilierii contractului de muncă, putând doar să pronunțe un avertisment scris sau o mustrare.

95 Comisia răspunde că nu era necesară o nouă consultare a comisiei de disciplină. Mai întâi, aceasta din urmă se pronunțase deja cu privire la veridicitatea faptelor, iar ele nu au fost repuse în discuție prin hotărârea inițială. În continuare, niciun fapt nou nu ar fi intervenit după adoptarea deciziei din 21 august 2019. În sfârșit, singura consecință care rezulta din hotărârea inițială în vederea alegerii sancțiunii adecvate ar fi necesitatea de a nu ține seama de sancțiunea mustrării aplicată reclamantului.

[*omissis*]

2) Cu privire la executarea defectuoasă a hotărârii inițiale

99 După cum reiese din cuprinsul punctului 93 de mai sus, reclamantul reproșează Comisiei că a executat în mod eronat hotărârea inițială din cauza lipsei unei noi consultări a comisiei de disciplină. Trebuie să se considere că, prin intermediul acestei critici, el invocă în esență încălcarea articolului 266 TFUE prin faptul că AAIC tripartită ar fi săvârșit un viciu de procedură.

100 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că, potrivit articolului 11 din anexa IX la statut, referitor la procedura disciplinară fără consultarea prealabilă a comisiei de disciplină:

„Autoritatea împuternicită să facă numiri poate decide aplicarea sancțiunii sub formă de avertisment scris sau mustrare fără a consulta comisia de disciplină. Funcționarul în cauză este audiat în prealabil de către autoritatea împuternicită să facă numiri.”

101 Potrivit articolului 12 alineatul (1) din anexa IX la statut, referitor la obligația autorității competente de a prezenta comisiei de disciplină un raport, „[a]utoritatea împuternicită să facă numiri prezintă comisiei de disciplină un raport care trebuie să indice cu precizie faptele care fac obiectul acuzațiilor și, după caz, circumstanțele în care acestea au fost comise, inclusiv toate circumstanțele agravante sau atenuante”.

102 Potrivit articolului 49 alineatul (1) din RAA, pe care se întemeiază în parte sancțiunea aplicată reclamantului, „[d]upă îndeplinirea procedurii disciplinare prevăzute în anexa IX la statut, care se aplică prin analogie, contractul de muncă poate fi reziliat fără preaviz din motive disciplinare în caz de încălcare gravă, în mod deliberat sau din neglijență, a obligațiilor care îi revin agentului [contractual]”.

103 Trebuie arătat că, prin decizia atacată, AAIC tripartită a hotărât să aplice sancțiunea rezilierii fără preaviz a contractului de muncă al reclamantului, care nu figurează printre cele pe care articolul 11 din anexa IX la statut îi permite să le pronunțe fără consultarea comisiei de disciplină. În plus, avizul comisiei de disciplină figurează printre referirile deciziei atacate.

104 Prin urmare, trebuie să se constate că, prin adoptarea deciziei atacate, AAIC tripartită s-a întemeiat pe articolul 12 din anexa IX la statut, iar nu pe articolul 11 din aceeași anexă.

105 În consecință, este necesar să se examineze motivul întemeiat pe încălcarea articolului 266 TFUE prin faptul că AAIC tripartită ar fi omis să consulte comisia de disciplină în temeiul articolului 12 din anexa IX la statut.

106 Potrivit unei jurisprudențe constante, procedura având ca obiect înlocuirea unui act anulat trebuie să fie reluată exact din punctul în care a survenit nelegalitatea, întrucât anularea unui act nu afectează în mod necesar actele pregătitoare. Anularea unui act care încheie o procedură administrativă ce cuprinde mai multe etape nu atrage în mod necesar după sine anularea întregii proceduri care precedă adoptarea actului atacat, indiferent de motivele de fond sau procedurale din hotărârea de anulare. Autorul actului trebuie, astfel, să se plaseze la data la care a adoptat actul anulat pentru a adopta actul de înlocuire (a se vedea Hotărârea din 10 noiembrie 2021, Di Bernardo/Comisia, T-41/20, nepublicată, EU:T:2021:778, punctele 89 și 90 și jurisprudența citată).

107 În condițiile în care reclamantul susține că procedura de înlocuire a deciziei din 21 august 2019 nu a fost reluată exact din punctul în care a survenit nelegalitatea, trebuie să se determine la ce punct a survenit aceasta și să se aprecieze dacă procedura a fost reluată din acel punct. În acest scop, trebuie să se examineze dacă avizul comisiei de disciplină și raportul de sesizare a acesteia au fost afectate de nelegalitatea care a justificat anularea deciziei menționate.

108 […] AAIC a sesizat comisia de disciplină la 25 iulie 2017, transmițându-i un raport, în temeiul articolului 12 din anexa IX la statut. Printr-un aviz din 16 aprilie 2018, comisia de disciplină a recomandat sancțiunea rezilierii fără preaviz a contractului de muncă al reclamantului. La 21 mai 2019, reclamantul a fost convocat la o audiere în fața AAIC tripartite, înainte de pronunțarea primei sancțiuni disciplinare, la 21 august 2019 […].

109 În urma pronunțării hotărârii inițiale la 6 octombrie 2021 și pentru a asigura executarea acesteia, după cum s-a amintit la punctele 18-20 de mai sus, AAIC tripartită a convocat reclamantul la o nouă audiere. Reclamantul a prezentat observații prin scrisoarea din 24 noiembrie 2021, iar apoi, la 3 decembrie 2021, a avut loc audierea prin videoconferință a reclamantului, reprezentat de avocat. În sfârșit, la 18 ianuarie 2022, AAIC a adoptat decizia atacată.

110 La punctul 6 din aceasta din urmă, AAIC tripartită face referire la avizul comisiei de disciplină, adoptat la 16 aprilie 2018, indicând în mod eronat la punctul amintit că acesta este din data de 27 a aceleiași luni. Totuși, la punctul 49 din decizia atacată, ea înlătură criteriul reținut în aviz al abaterilor repetate, prevăzut în anexa IX la statut, pentru motivul că „decizia de mustrare din 19 noiembrie 2010 nu mai figurează în dosarul personal [al reclamantului]”.

111 Reiese din cele ce precedă că, în urma pronunțării hotărârii inițiale, AAIC tripartită a reluat procedura disciplinară din stadiul audierii reclamantului fără a consulta din nou comisia de disciplină.

112 După cum reiese din cuprinsul punctului 62 de mai sus, în hotărârea inițială, Tribunalul a statuat că AAIC tripartită a săvârșit o eroare de drept atunci când s-a întemeiat, în decizia din 21 august 2019, cu titlu de abatere comisă în trecut, pe o mustrare aplicată reclamantului anterior faptelor care au făcut obiectul deciziei menționate, în condițiile în care acestuia îi fusese admisă cererea de eliminare a oricărei referiri la această sancțiune din dosarul personal. Această eroare de drept a determinat AAIC tripartită să ia în considerare în mod nelegal această sancțiune ca circumstanță agravantă.

113 Din hotărârea inițială reiese că eroarea de drept care afectează decizia din 21 august 2019 și care justifică anularea acesteia a fost săvârșită de AAIC tripartită.

114 Cu toate acestea, nu se poate deduce de aici că nelegalitatea în cauză s-a produs numai în etapa finală a procedurii, în care este implicată AAIC tripartită, și anume la momentul adoptării deciziei din 21 august 2019 (a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 octombrie 2008, Tzirani/Comisia, F-46/07, EU:F:2008:129, punctul 68).

115 În acest sens, pe de o parte, trebuie arătat că raportul transmis de AAIC comisiei de disciplină în vederea sesizării acesteia menționa mustrarea aplicată reclamantului prin decizia din 19 noiembrie 2010. Această decizie era anexată la raportul menționat, în care AAIC tripartită consacra cinci paragrafe acestei chestiuni, întrucât, în opinia sa, ea constituia trecutul disciplinar al reclamantului. Potrivit mențiunilor AAIC din raport, împrejurarea că, în situația de fapt în speță, reclamantul a acționat în mod similar demonstrează că el nu a tras învățămintele din

sancțiunea precedentă și continuă să plaseze interesele sale personale deasupra celor ale instituției. AAIC tripartită a dedus de aici că un asemenea fapt constituie o circumstanță agravantă.

116 Concluzia acestui raport indica faptul că, prin introducerea a două cereri de rambursare care nu corespundeau în realitate cu îngrijirile de care a beneficiat, reclamantul a încălcat grav articolele 11 și 12 din statut, astfel încât acest comportament, apreciat în lumina unei încălcări disciplinare care i-a fost reproșată anterior, a rupt definitiv legătura de încredere personală care trebuie să existe între el și instituția sa. Astfel, concluzia raportului se întemeia nu numai pe gravitatea faptelor, ci și pe constatarea unei abateri repetate.

117 Pe de altă parte, din avizul comisiei de disciplină reiese că aceasta a ținut seama de sancțiunea aplicată reclamantului prin decizia din 19 noiembrie 2010. Astfel, la punctele 94 și 95 din avizul menționat, comisia de disciplină a arătat că prin decizia menționată i-a fost aplicată reclamantului o mustrare din cauza unei fraude similare cu faptele din speță și a calificat faptele menționate drept elemente constitutive ale unei abateri repetate. După cum reiese din cuprinsul punctelor 97 și 98 din avizul comisiei de disciplină, aceasta a considerat că reclamantul a rupt legătura de încredere pe care o avea cu Comisia și a concluzionat că sancțiunea adecvată în speță constă în rezilierea contractului său de muncă fără preaviz.

118 Raportul de sesizare a comisiei de disciplină și avizul acesteia sunt, așadar, afectate de nelegalitatea care a justificat anularea deciziei din 21 august 2019.

119 În consecință, nelegalitatea a survenit în stadiul transmiterii raportului AAIC către comisia de disciplină.

120 Comisia arată însă că avizul comisiei de disciplină nu este obligatoriu pentru AAIC tripartită. Astfel, potrivit acesteia, în esență, faptul că avizul menționat ține seama de criteriul abaterilor repetate nu are efect asupra legalității deciziei atacate. În plus, ea susține că AAIC tripartită dispune de o marjă de apreciere în ceea ce privește utilitatea unei noi consultări a comisiei de disciplină în împrejurări precum cele din speță, în care nu a intervenit niciun fapt nou după adoptarea deciziei din 21 august 2019 și în care singura consecință a anulării acestei decizii ar fi imposibilitatea de a lua în considerare criteriul abaterilor repetate. AAIC tripartită ar fi în măsură, în acest context, să stabilească singură sancțiunea adecvată.

121 După cum rezultă dintr-o interpretare sistematică a statutului și în special a articolelor 18, 22 și 25 din anexa IX la acesta, avizul comisiei de disciplină, care este un organ cu caracter consultativ, nu este obligatoriu pentru autoritatea disciplinară în ceea ce privește veridicitatea faptelor imputate (Hotărârea din 3 iunie 2015, Bedin/Comisia, F-128/14, EU:F:2015:51, punctele 23-29, și Hotărârea din 10 iunie 2016, HI/Comisia, F-133/15, EU:F:2016:127, punctele 147 și 148, a se vedea de asemenea Hotărârea din 29 ianuarie 1985, F./Comisia, 228/83, EU:C:1985:28, punctul 16).

122 De altfel, trebuie arătat că AAIC dispune de competența de a efectua o apreciere a răspunderii funcționarului diferită de cea a comisiei de disciplină, precum și de a alege, ulterior, sancțiunea disciplinară pe care o consideră adecvată pentru sancționarea abaterilor disciplinare reținute (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 2019, DK/SEAE, T-217/18, nepublicată, EU:T:2019:571, punctul 71 și jurisprudența citată).

123 În consecință, avizul comisiei de disciplină nu este obligatoriu pentru AAIC tripartită.

124 Cu toate acestea, consultarea comisiei de disciplină constituie o obligație procedurală care se impune AAIC.

125 În primul rând, trebuie amintit că, atunci când procedura disciplinară cuprinde intervenția comisiei de disciplină, mai precis, ținând seama de dispozițiile articolelor 3 și 11 din anexa IX la statut, atunci când AAIC inițiază o procedură disciplinară, preconizând ca ea poate conduce la aplicarea unei sancțiuni mai severe decât avertismentul scris sau mustrarea, această intervenție constituie un element esențial al procedurii, întrucât constituie momentul unei dezbateri în contradictoriu aprofundate, eventual cu desfășurarea unei anchete suplimentare, și întrucât, de pe altă parte, AAIC se pronunță ulterior ținând seama de lucrările comisiei de disciplină, cu alte cuvinte ținând seama de avizul motivat adoptat cu majoritate de voturi, precum și de eventualele opiniile divergente exprimate de unii dintre membrii acesteia, după cum rezultă din articolele 12-18 din aceeași anexă. Astfel, atunci când se îndepărtează de avizul comisiei de disciplină, AAIC trebuie să prezinte motivele în mod detaliat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 decembrie 2021, HG/Comisia, T-693/16 P RENV-RX, EU:T:2021:895, punctul 170 și jurisprudența citată). Trebuie adăugat că Curtea a statuat că avizul însuși al comisiei de disciplină poate face obiectul unei cereri de anulare admisibile (Hotărârea din 29 ianuarie 1985, F./Comisia, 228/83, EU:C:1985:28, punctul 16).

126 În consecință, intervenția comisiei de disciplină constituie, atunci când aceasta trebuie să fie sesizată precum în speță, o normă fundamentală de procedură cu privire la care un funcționar sancționat în urma acestei proceduri trebuie să poată, în principiu, să conteste avizul, atunci când autoritatea împuternicită să facă numiri (AIPN) își însușește modul de apreciere a faptelor de către comisia de disciplină (Hotărârea din 15 decembrie 2021, HG/Comisia, T-693/16 P RENV-RX, EU:T:2021:895, punctul 170).

127 În al doilea rând, trebuie amintit că dreptul fiecărui agent ca dosarul său disciplinar să fie examinat de comisia de disciplină și ca aceasta să ia cunoștință de ansamblul faptelor imputate și de împrejurările în care au fost săvârșite constituie o garanție esențială a respectării dreptului la apărare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 ianuarie 1995, D/Comisia, T-549/93, EU:T:1995:15, punctul 48).

128 Existența unui asemenea drept este confirmată de mai multe garanții, prevăzute de statut, de care agenții beneficiază în cadrul procedurii disciplinare.

129 *Primo*, în temeiul articolului 6 alineatul (1) din anexa IX la statut, comisia de disciplină este un organ compus paritar (Hotărârea din 26 ianuarie 1995, D/Comisia, T-549/93, EU:T:1995:15, punctul 48). Totodată, potrivit articolului 6 alineatul (5) din anexa IX la statut, „funcționarul în cauză are dreptul de a recuza un membru al comisiei”.

130 *Secundo*, comisia de disciplină este un organ în fața căruia agentul se poate apăra (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 ianuarie 1995, D/Comisia, T-549/93, EU:T:1995:15, punctul 48). El dispune în acest sens de garanții procedurale. Astfel, în temeiul articolului 16 alineatul (1) din anexa IX la statut, agentul în cauză „este audiat de către comisie; cu această ocazie, funcționarul își poate prezenta observațiile în scris sau oral, personal sau printr-un unui reprezentant ales de acesta” și „poate solicita citarea unor martori”.

131 În plus, în virtutea articolului 13 alineatul (2) din anexa IX la statut, agentul dispune de un termen de 15 zile de la data primirii raportului care duce la inițierea procedurii disciplinare, prevăzută la articolul 12 alineatul (2) din anexa IX la statut, pentru a-și pregăti apărarea. În acest context, el are

dreptul de a obține comunicarea dosarului personal complet [articolul 13 alineatul (1) din anexa IX la statut] și de a fi asistat de o persoană aleasă de acesta [articolul 13 alineatul (3) din anexa IX la statut].

132 În speță, AAIC tripartită nu a consultat din nou comisia de disciplină, în condițiile în care o sesizase inițial prin transmiterea unui raport afectat de nelegalitatea evidențiată de Tribunal în hotărârea inițială. Limitându-se să înlăture conținutul acestui aviz, deși putea deduce din hotărârea menționată că și acesta era afectat de nelegalitatea care a justificat anularea deciziei din 21 august 2019, AAIC tripartită nu a permis comisiei de disciplină să țină seama, în vederea formulării avizului său, de eliminarea din dosarul personal al reclamantului a deciziei din 19 noiembrie 2010. Procedând astfel, AAIC tripartită a privat, așadar, comisia de disciplină de posibilitatea de a ține seama numai de circumstanțele în care au fost săvârșite faptele reproșate reclamantului și de a evalua gravitatea lor.

133 În consecință, pe de o parte, AAIC tripartită nu a permis ca dezbaterea în contradictoriu aprofundată la care dă dreptul procedura în fața comisiei de disciplină să aibă loc în deplină cunoștință a elementelor aflate la dispoziția acesteia și a privat reclamantul de beneficiul garanțiilor care permit să i se asigure respectarea dreptului la apărare.

134 Pe de altă parte, AAIC tripartită a privat comisia de disciplină de posibilitatea de a recomanda o sancțiune pe baza unei aprecieri a circumstanțelor de fapt exacte care au justificat sesizarea sa. Comisia de disciplină nu a putut, așadar, să recomande AAIC tripartite o sancțiune care să țină seama de motivele hotărârii inițiale și de împrejurările menționate.

135 Având în vedere că respectarea dreptului la apărare constituie un principiu fundamental al dreptului Uniunii care se aplică oricărei persoane și care trebuie garantat în toate procedurile susceptibile să conducă la adoptarea unui act care lezează (a se vedea Hotărârea din 14 octombrie 2021, Bernaldo de Quirós/Comisia, C-583/19 P, EU:C:2021:844, punctul 60 și jurisprudența citată), precum și natura de normă fundamentală de procedură a consultării comisiei de disciplină, lipsa caracterului obligatoriu al avizului pentru AAIC tripartită, menționată la punctul 123 de mai sus, nu are nicio incidență asupra obligației care îi revine acesteia, pentru a asigura executarea hotărârii inițiale și în temeiul dispozițiilor anexei IX la statut, de a sesiza comisia menționată cu un nou raport al cărui conținut să țină seama de motivele hotărârii inițiale. AAIC tripartită nu dispunea de o marjă de apreciere în această privință.

136 Rezultă din cele ce precedă că, la momentul executării hotărârii inițiale, AAIC era obligată să reia procedura din stadiul sesizării comisiei de disciplină. Prin urmare, Comisia nu putea, astfel cum a procedat în speță, să reia această procedură dintr-un stadiu ulterior.

137 Rezultă că AAIC tripartită a încălcat o normă fundamentală de procedură în raport cu articolul 12 din anexa IX la statut prin faptul că nu a sesizat din nou comisia de disciplină. Astfel, prin încălcarea menționată, ea nu a asigurat executarea hotărârii inițiale astfel cum avea obligația în temeiul articolului 266 TFUE și, în consecință, a încălcat această dispoziție.

138 Comisia susține însă că, în temeiul jurisprudenței, o neregularitate de procedură nu poate justifica anularea unei decizii decât atunci când procedura administrativă în cauză ar fi putut conduce la un alt rezultat dacă nu ar fi fost săvârșită neregularitatea respectivă. Or, în opinia sa, reclamantul nu a demonstrat că o nouă consultare a comisiei de disciplină ar fi fost susceptibilă să modifice rezultatul procedurii disciplinare în cauză.

139 Totuși, după cum reiese din cuprinsul punctului 126 de mai sus, intervenția comisiei de disciplină în cursul procedurii disciplinare are caracterul unei norme fundamentale de procedură.

140 Or, reiese din jurisprudență că încălcarea unei norme fundamentale de procedură determină anularea actului viciat, independent de aspectul dacă această încălcare a cauzat un prejudiciu celui care o invocă sau dacă procedura administrativă ar fi putut conduce la un rezultat diferit [a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 decembrie 2008, Gordon/Comisia, C-198/07 P, EU:C:2008:761, punctele 73 și 74, Hotărârea din 23 martie 2000, Gogos/Comisia, T-95/98, EU:T:2000:85, punctele 53 și 54, și Hotărârea din 11 noiembrie 2014, De Nicola/BEI, F-52/11, EU:F:2014:243, punctul 145, a se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 6 aprilie 2022, Mead Johnson Nutrition (Asia Pacific) și alții/Comisia, T-508/19, EU:T:2022:217, punctul 290].

141 Prin urmare, reclamantul nu era obligat să demonstreze că o nouă consultare a comisiei de disciplină ar fi fost susceptibilă să modifice rezultatul procedurii disciplinare în cauză.

142 În consecință, AAIC tripartită a încălcat articolul 266 TFUE și articolul 12 din anexa IX la statut. Se impune admiterea celui de al doilea motiv și anularea deciziei atacate, fără a fi necesară examinarea celui de al treilea motiv.

[*omissis*]

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a noua)

declară și hotărăște:

1) Anulează decizia Comisiei Europene din 18 ianuarie 2022 prin care i-a fost aplicată lui IP sancțiunea disciplinară a rezilierii contractului de muncă fără preaviz.

2) Respinge în rest acțiunea.

3) Fiecare parte va suporta propriile cheltuieli de judecată.

Truchot Kanninen Frendo

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 2 octombrie 2024.

Semnături